

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav germánských studií

Štěpán Zbytovský, Ph.D.
Ústav germánských studií
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova v Praze
Náměstí Jana Palacha 2
11638 Praha 1

Prag, den 2. 9. 2014

Posudek k magisterské diplomové práci

NOVÁKOVÁ, Barbora. *Die Auffassung des Großstadtlebens am Beispiel Berlins in den Romanen der späten 20er und 30er Jahre des 20. Jahrhunderts.* Praha: FF UK, 2014, 91 S.

Zkušenost života ve velkoměstě jako kvalitativně nová součást společenského i individuálního prožívání světa byla jedním z podstatných momentů civilizační „modernosti“ i kulturní moderny. Předložená práce obšírně pojednává reflexe tohoto tématu v německé próze v okamžiku, kdy se již etabloval pojem velkoměstského románu (v pojednání Gerharda Hermanna *Der Großstadtroman*, 1931) a kdy současně vycházely dodnes nejznámější velkoměstské romány německé moderní literatury. Tři z nich, *Berlin Alexanderplatz* (1929) Alfreda Döblina, *Fabian* (1931) Ericha Kästnera a *Das kunstseidene Mädchen* (1932) Irmgard Keun, autorka zkoumá – v systematických, podrobných a povětšinou velmi přesvědčivých výkladech.

Zaměřuje se přitom zejména na aspekty motivicko-tematické, které sdružuje v promyšlené struktuře práce – zejména ve stěžejní kapitole čtvrté (předmětné danosti velkoměsta jako technika, doprava, reklama, místa historické paměti) a páté (prožitek velkoměsta a obraz velkoměstského života – nezaměstnanost, krize, kriminalita, sebepojetí měšťáků, role médií, průmyslu a proměn obrazu ženy). Přitom kromě historických a literárních skutečností pracuje velmi funkčně i s dobovými sociologickými reflexemi velkoměstského života, například s texty Georga Simmela nebo Siegfrieda Kracauera (jehož současně se zkoumanými díly vydávané práce jsou paradoxně zařazené v seznamu sekundární literatury, Simmel mezi zdroji primárními).

Možná je poněkud nevýhodné, že autorka předem vymezuje typ románu, o kterém píše, aby posléze víceméně potvrdila to, co vytyčená definice naznačuje. Třeba tvrzení „Das Städtische steht für Laster, Entfremdung, Isolation, Oberflächlichkeit und Kälte.“ (s. 15) je dosti zjednodušující už ve vztahu k Döblinově románu *Berlin Alexanderplatz*. Navíc se po

Ústav germánských studií

oblouku velmi různorodých a přesných výkladů vrací autorka k prakticky totožné definici města na s. 85.

Fakt, že autorka argumentuje v zásadě jednoduše a nepouští se do složitějších výkladů nebo problematizací, je vidět například na tom, že připouští souvislost utváření formálně-kompoziční roviny románů s jejich velkoměstskou tematikou (např. „Denn was könnten mit der chaotischen Perspektive der hektischen Großstadt besser übereinstimmend sein als die Form der Montage?“, s. 22), ale až na výjimky (kapitola 4.5) se této souvislosti věnuje velmi obecně a na úzkém prostoru kapitoly 6 věnované stylu pojednávaných románů. Bylo by zajímavé častěji ji diskutovat přímo v textech. Nicméně ‚jednodušší‘ výklad není na závadu, ba naopak po jasně stanovených cílech a metodě zkoumání jsou tyto ve výkladu takřka beze zbytku naplněny.

Místy práce nerozlišuje roviny skutečnosti fikční a reality, kupříkladu když je řeč o technice montáže: „Sie sprengt den traditionellen Roman im Aufbau und Stil und vereinigt unterschiedliche Realitätsfragmente.“ (s. 82) Znamenalo by to, že třeba v románu realistickém je dostupná realita nefragmentovaná?

Vyjma místy četnějších neobratných formulací (např. zmíněné „besser übereinstimmend sein“ místo *besser übereinstimmen*, s. 22; „Die Montage-Technik ist aus Wurzeln des Futurismus und Dadaismus entstanden.“, s. 82 apod.) nebo korekturou nezachycených překlepů je jazyková, stylová i argumentační úroveň práce na velmi dobré úrovni. Formální zpracování je příkladné.

Výše uvedené otázky a připomínky nemají zastřít skutečnost, že tato práce plně dostává nejen nárokům kladeným na akademické texty tohoto typu, nýbrž představuje suverénní a pro současnou odbornou diskusi relevantní zpracování dané problematiky. Proto ji rád a bez výhrad doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci známkou „výborně“.

Mgr. Štěpán Zbytovský, Ph.D.